

Kaufmannom od l. 1867. dalje ruske vojne ekspedicije v Turkestanu. Bivanje v Turkestanu, zlasti v glavnem mestu Samarkandu, je bilo za Vereščagina zelo pomembno. V tej dobi in v teh krajih si je pridobil vtiskov, ki so bili merodajni mnogim njegovim najimenitnejšim slikam, zlasti o vojni. Znano je, da hoče Vereščagin zbuditi s svojimi slikami gnus pred vojsko, noče pa uprizorjati vojnih dogodkov kot zmagovalstva. Očitati so mu celo večkrat tendencioznost, pikro, nedopustno polemiko, da je moral nekatere svoje slike uničiti, n. pr. sliko „Pozabljen“. Ali ni res pretresljivo gledati na naši sliki ta kontrast: Ob mestnem zidovju mrličji, ranjenci — in čudna apatija, brezbriznost vojakov-zmagovalcev? Vojak si mirno in skrajno ravnodušno prižiga pipo, na njegovi obleki se še poznajo sledovi krvi. Drugi vojaki v ozadju pa govoré med seboj, kakor bi se ne bilo kar nič posebnega zgodilo. Ni lahko pozabiti vtisa, ki ga napravijo Vereščaginove slike o vojni. — Nežica (str. 428) je še delo pokojnega Dobnikarja. Poglejte jo, kako je ljubka, vsa lepša od cvetk njenega imena ... Težko nam je, kadar se spomnimo, da Dobnikarja ni več! — Na str. 440 prinašamo sliko lepe gotiške cerkve v Šmartnem pri Litiji, ki je bila dozidana l. 1901. pod dekanom J. Lavrenčičem in posvečena dne 15. sept. istega leta. Prinašajoč slike raznih krajev in umetnin ne smemo pozabiti na domače umetnine. Župno cerkev v Šmartnem štejemo po pravici med največje (45 m dolga) in najlepše cerkve kranjske dežele. Prihodnjič prinesemo obširnejši popis te veličastne zgradbe.

Novi zatiški opat P. Gerard Maier.

V Zatičini se je vršila 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, slovesnost, kakršne že nad sto let ni doživela Kranjska. Ta dan je prem. gosp. knezoškof ljubljanski, dr. Anton Bonaventura Jeglič, blagoslovil preč. gospoda P. Gerarda Maierja za zatiškega opata. P. Gerard Maier se je porodil v Steinbergu na Wirtemberškem 13. novembra 1855. Po dovršenih študijah je bil enoletni prostovoljec. Ko je tako zadostil svetnim zakonom, je vstopil v noviciat v cistercianski samostan v Mehrerau-u na Predarlskem. L. 1883. je bil posvečen v mašnika ter je deloval v Mehrerau-u kot učitelj na učiteljskišči do l. 1888. V tem letu ga je poslal tedanji opat Maurus Kalkum v obnovljeni samostan Marienstatt v Nassau. Tam je pod opatom Wilijem, sedanjim škofom limburškim, deloval sedem let kot ekonom, oziroma župni upravitelj. Leta 1895. ga je poklical opat Stöckli zopet v Mehrerau, kjer je bil prior do leta 1898. Tega leta je bil poslan kot

prior v Zatičino, katero so cistercijani kupili od vlade kot upraviteljice kranjskega verskega zaklada. Čudna so pota božje previdnosti! L. 1784. so morali cistercijani zapustiti svoj samostan v Zatičini; l. 1898. pa zopet kupijo nekdanjo svojo last! P. Gerard je v Zatičini tudi župnik. Iz Rima je bil odlikovan z naslovom papeškega notarja. V Zatičini se je pridno lotil slovenščine in si je prilastil z vztrajnim ukom že precejšnje znanje našega jezika. Kot zatiški opat je odslej neodvisen od Mehrerau. Zanimivo je, da je bil tudi prvi opat zatiški l. 1136. istega imena. Zatiški samostan je ustanovil oglejski patriarh Peregrin. Samostan le bil velikega pomena v naši deželi. Njegovi opati so spadali k prvim veljakom domače dežele. V turških bojih je bil samostan močna utrdba za vse okoličane. Mnogo je storil samostan za ljudsko izomiko. Njegova v Rudolfinumu se nahajajoča rokopisna zgodovina je neprecenljive vrednosti za našo zgodovino. Na Kranjskem je samostan upravljal nad trideset župnij, na Štajerskem pet. Take župnije so bile n. pr.: Čemšenik, Dobrniče, Hinje, Krka, Mirna, Raka, Šempeter pri Nov. mestu, Škocijan pri Turjaku, Šmarje, Šmarjeta, Šmartno pri Litiji, Trebnje, Vače, Viš-

NOVI ZATIŠKI OPAT P. GERARD MAIER.